

Stichting Thornsche Molen

Notarieel opgericht: 11 mei 2006

Secr. Steenhufvelsestraat 38 6578 AD Leuth - Holland

tel.(0031)(0)24 663 1442

Kamer van Koophandel: 09 161 558

Rabobank Rijk van Nijmegen: 1051 48 997

E-mail: info@thornschemolen.nl

Website: www.thornschemolen.nl

Nieuwsbrief 6^e Jaargang nr 2. December 2011. Redactie Jan van Eck

Van de voorzitter

Beste donateurs en overige lezers van onze Nieuwsbrief

Vol goede hoop kan ik iedereen het volgende zeggen: we zijn weer in actie! In de vorige Nieuwsbrief hebben we u gemeld dat we in afwachting waren van een ambtelijk gesprek. Inmiddels zijn we al weer maanden verder en via andere lijnen met ons project in de slag. We zitten in een "laatste kans fase" en zijn bijzonder hoopvol gestemd. Voor de derde keer is de hele regelgeving t.a.v. subsidies - verstrekt door de provincie - weer aangepast. Dat dwingt ons telkens weer tot het opnieuw inbrengen van ons projectplan en ook nu weer via een andere weg. Inmiddels is dat gebeurd. Het komt kortweg allemaal op het volgende neer, waarbij het heel simpel wordt gesteld, want het heeft natuurlijk wel wat meer inhoud dan dit korte voorwoord toestaat: De provincie heeft een aantal miljoenen begroot voor cultuur en cultuurhistorie voor de komende jaren. Waar eerder projecten door particulier of gemeentelijke overheid konden worden ingediend, kan dat nu alleen nog maar regionaal gebeuren. De provincie sluit met de regio een regiocontract af. In ons geval betreft

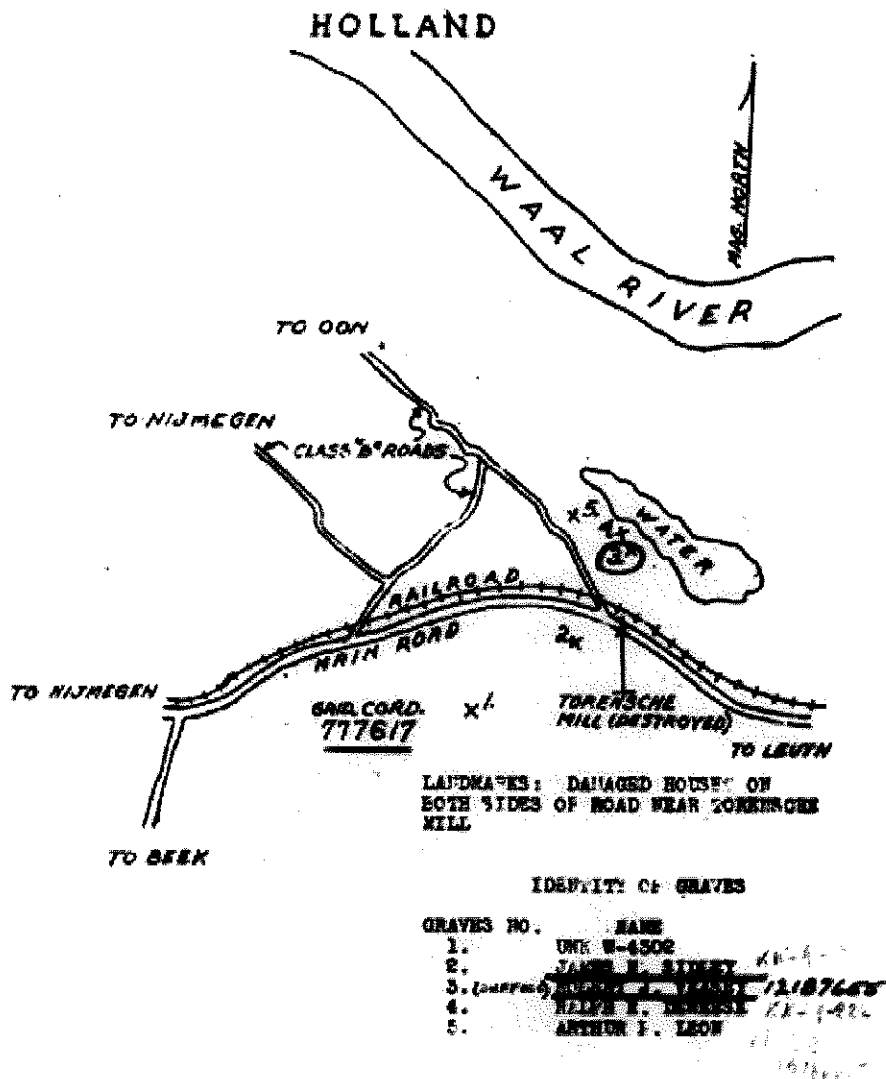
dat de regio Nijmegen bestaande uit een twintigtal omliggende gemeenten, de zogeheten Stadsregio. In dat regiocontract worden alle projecten opgenomen waar de regio waarde aan hecht. Deze projecten worden door de gemeenten ingebracht bij de regio. Het bestuur daarvan beslist over de aanvraag of deze al dan niet wordt opgenomen in het regiocontract. De gemeente Ubbergen heeft na ons verzoek razendsnel gereageerd en het project ingebracht bij de Stadsregio. Ambtelijk is ons meegedeeld dat het project Thornsche Molen "warm is omarmd" door de regio. Het moet nog wel officieel worden goedgekeurd, doch het ziet er goed uit. Eén van de voorwaarden is, dat het project in 2015 wordt afgerond. Voor ons is dat haalbaar omdat het vele voorwerk al is gedaan. Nu maar afwachten dus. Zodra het definitieve besluit binnen is laten we u dit zo snel mogelijk weten. **Wij blijven er voor gaan! U ook?** Rest mij u - namens het bestuur van de Stichting Thornsche Molen - allemaal mooie feestdagen en een in alle opzichten Gelukkig Nieuwjaar toe te wensen.

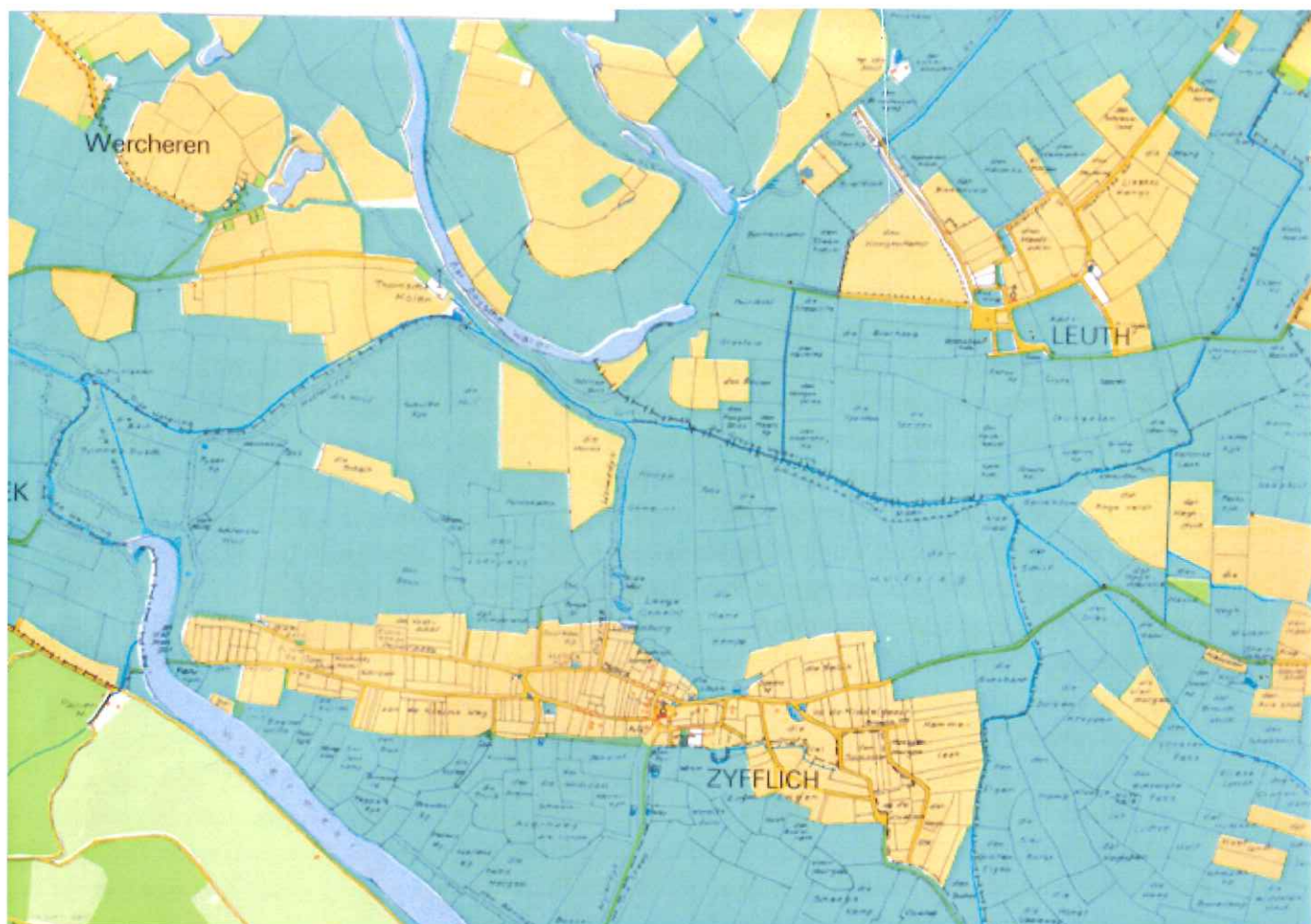
Onmiddellijk na Market Garden op 17 september 1944 volgen hevige gevechten tussen Amerikaanse paratroopers (82ste Airbornes) en Duitse Fallschirmjäger. De Amerikanen willen doorstoten naar de Waal en de Waalbrug bezetten. 23 september van dat jaar bereikte de strijd rond de Thornsche Molen haar 'kookpunt'. Onderstaand een verslag over de gevechten van de G compagnie van de 508 PIR op die dag.

Argardus (Gas) Leegsma, een Nederlander welke begeleider en gids was van de C compagnie in Nijmegen op 18 september 1944, werd regulier lid van Sergant Queens groep op 23 september 1944. In minder dan één uur na zijn treffen met de paratroopers had hij zich de karabijn toegeëigend van een gewonde trooper en nam deel aan de frontgevechten. Hij vocht samen met de G compagnie toen deze de Duitsers uit Beek en Ubbergen verdreef. Op 23 september begaf hij zich met de groep in het vlakke land richting Thornsche molen en het dorpje Persingen. Gas omschrijft het gevecht als volgt: *"Het platte land werd hardnekkig verdedigd door Duitse paratroopers en SS troepen. We vochten voor elke centimeter onder heftig vuur van zelf aangedreven 88's, machinegeweren en geweervuur."* Sergant Queen had zijn mannen opgesteld in een ruime cirkel voor de uitvoering van de nieuwe fase in de aanval toen een dodelijke granaat neerkwam in hun midden. Acht van de mannen werden gewond inclusief Sergant Queen en Leegsma. Thornsche molen was een kleine buurtschap met een paar huizen, genoemd naar zijn meest prominente landmark de Thornsche molen. De buurtschap was gelegen op de top van een dijk met een kanaal langszij. Gedurende de morgen van 23 september vocht de G compagnie zich een weg naar de Thornsche molen. Sgt. Marvin Risnes and Theodore Geinger staken via een smalle houten brug het kanaal over teneinde hun linker flank te verkennen. Risnes stuurde Geinger naar links om die zijde te verkennen en Risnes ging naar rechts. Voor hij het wist liep Risnes in een goed verborgen peloton Duitsers. Risnes omschreef wat volgde: *"Een Duitser gooide een van hun puree granaten (steel handgranaat) naar me vanuit zijn vossenhol (schuttersputje). Ik dook achter het struikgewas in de berm van de weg voor dekking. Elke keer als ik mijn hoofd achter de struik uitstak om een schot op hem te lossen, wilde de Kraut (Engels scheldwoord voor Duitse soldaten, is afgeleid van Sauerkraut) een andere granaat gooien en moest ik weer in dekking duiken. Ik besloot rond de hoek van het struikgewas te sluipen en terwijl ik erdoor sloop voelde ik de loop van een geweer op mijn linker schouder. In een reflex rolde ik om, schoot in het struikgewas, rende over de weg en dook in het kanaal. Mijn schot raakte een jonge Duitser in zijn arm. Hij werd bang, gooide zijn geweer weg en rende ook. Hij achtervolgde me niet maar rende alleen weg. En zo gebeurde het dat hij ook in het kanaal dook. Toen hij over de rand dook greep ik hem en hield hem onder water tot de lust tot vechten hem vergaan was. Daarna liet ik hem boven water en pakte zijn granaten. Hij was een tengere soldaat, nog geen zeventien jaar oud, een jonge Duitse paratrooper. Sergeant Sirovica en Loren Carter kwamen om me te redden. Carter met zijn BAR pakte de Duitser die de granaat naar me gegooid had. Sirovica besproeide met zijn Tommy Gun het struikgewas en raakte een andere Duitser die zich daar verstoppt had. Mijn gevangene en ik crawlde uit het kanaal en zochten bescherming naast het bruggetje. De rest van mijn peloton stak de brug over en gingen het gevecht aan met de Jerries (Engels scheldwoord voor Duitse soldaten) die zich verscholen hadden in de boorden van het kanaal; en zuiverden de omgeving om de linker flank van onze compagnie te beschermen. We hoorden intens geweer- en ander artillerievuur in de buurtschap aan de andere zijde van het kanaal waar de rest van de compagnie was verzameld. De gevangene bleef heel dicht bij me. Na ongeveer dertig minuten verstomde het artillerievuur. Tijdens deze stilte stak George Mc Grath het kanaal over en vertelde ons dat de compagnie zich terugtrok en dat we dreigden te worden afgesneden van onze compagnie. De Duitsers waren gevorderd tot aan de andere zijde van de dijk terwijl wij ons terugtrokken aan onze zijde. Toen wij ons terugtrokken zag ik George wankelen en* **2**

inzakken. Hij was waarschijnlijk geraakt op zijn weg om ons te waarschuwen. Toen wij ons terugtrokken naar de rand van de buurtschap lagen we onder heftig granaatvuur. Een van deze granaten raakte Bob Veasey voluit. De granaat die Bob Veasey doodde verwonde Chichillo aan zijn hand. Ik zei Chichillo naar de achterhoede te gaan voor medische hulp en de gevangene mee te nemen. De jonge Duitser was niet blij te vertrekken. Ik denk dat hij zich bij mij meer veilig voelde. Een van de granaten begroef Richard Graham in zijn schuttersputje. Zijn buddy, Loren Carter groef hem uit. In zijn haast schaafde Carters graafgereedschap Graham diverse keren. Graham uitte sommige goed gekozen woorden om zijn ongenoegen te uiten voor Carters verdienstelijke inspanning. Gelukkig, noch de Duitse granaten, noch zijn buddy's schop veroorzaakte permanente wonden bij Richard Graham. De volgende dag veroverde de G-compagnie opnieuw de buurtschap Thornsche molen. De artillerie van de vijand maakte het echter onmogelijk om deze te behouden. De regimentscommandant besliste om onze positie op te geven. Het risico op continu hoge verliezen op onbeschermd terrein was te hoog. De G-compagnie trok zich terug en positioneerde de frontlijn bij de kolk in Wercheren. Sergeant Risnes ontving de zilveren ster voor zijn actie bij de Thornsche molen. Een citaat uit zijn staat: "Sergeant Risnes pleegde een eenmansaanval op de in de aanval zijnde vijand. Gebruikmakend van zijn geweer en fragmentatiegranaten doodde hij zes vijanden en bewerkstelligde dat de rest zich terugtrok".

De vijf graven van de All Americans liggen tussen de Ooijse Graaf en de Kerkdijk. Later zijn de gesneuvelden herbegraven op de American War Cemetery te Margraten bij Maastricht

Wat kaarten kunnen vertellen Bovenstaand kaartje is een fragment van “Karte des Amts und der Deichschau Düffel” gebaseerd op de gelijknamige kaart van landmeter Frans van Senhem en vervaardigd in 1667/1668. Stadsarchivaris Friedrich Gorissen heeft in 1975 de kaart bewerkt. Deze toont de veldnamen van de percelen zoals die destijds werden aangeduid, lang voordat bij de inrichting van het Kleerfs en later Frans/Nederlands Kadaster de percelen hun kadastrale aanduiding kregen. Dat is voor Gorissen een heel puzzelwerk geweest. Immers percelen veranderen van grootte en daarmee van begrenzing. Boerenhoven zijn eveneens met hun naam aangeduid. Deze namen hielden langer stand. Vaak tot op de dag van vandaag. Zoals Elzenhof, Keulsehof, de Ryen en Kapittelshof. Ook die van de Thornsche Molen is mét figuratie van molenwieken prominent aangegeven. Terecht. Want dit was en is een historisch plekje. Immers hier lag de grens van het Pruisische hertogdom Kleve met die van het Hollandse hertogdom Gelre/Gelderland. Als de kaart wordt getekend staat er op deze plek een slagboom, als ‘vervanger’ van de enkele malen verwoeste verdedigingstoren die er voorheen stond. Grenzen geven vaak aanleiding tot conflicten. Menigmaal is de houten verdedigingstoren ter plekke door de Kleefsen in de 16^e en 17^e eeuw verbrand. Als gevolg daarvan verrees er een stenen toren: “voorloper” van de Thornsche Molen. Doch ook deze bleek niet bestand tegen verwoesting. Tenslotte is er in de 19^e eeuw een slagboom geplaatst. Deze heeft dienst gedaan totdat Leuth en Kekerdom in 1817 definitief bij Nederland werden gevoegd.